

„Primorski List“

izhaja vsaki 1. 10. in 20. dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 50 n., za pol leta 75 n. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah: Nunske ulice in Šolske ulice po 4 nov.

PRIMORSKI LIST

Boučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Uredništvo in upravnništvo
mu je v Gorici, Nunske
ulice št. 10. — Nefran-
kovana pisma se ne
sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Upravnništvo
sprejema oglase in na-
znanila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konzorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Konstatujemo.

Na kranjskem Vipavskem se bje vroč boj za deželno-zborski mandat mej katoliško in napredno-liberalno stranko. Pokojnik-poslanec Lavrenčič je bil katoliškega mišljenja skozi in skozi. Zato so mu pa bili liberalni Vipavci in Idričani zmerom nasprotni. Dasi domačin je zmagaval vsikdar le s pičo večino. Nu, zdaj sicer še ne vemo, kako stoji stvarne razmere za eno ali drugo stranko, vendar lahko rečemo, da če propade katol. stranka, kar se utegne pripetiti le zopet s pičo večino, bo največ krivo to, da morda ni imela na izbor umnih in vplivnih domačinov ozir. da se ni odločila za svojega kandidata pred prvotnimi volitvami volilnih mož. Mi to okoliščino iz srca obžalujemo. Menimo pa, da ljudstvo mora že pred volitvami volilnih mož vedeti za koga se gre, kaka moža si stoji na nasproti. Govori se, da se je kandidatura ponujala dr. Kreku. Mi smo prepričani, da če jo je bil sprejel in je bila objavljena, bi bil tudi zmagal.

Zakaj niti vipavsko ljudstvo, dasi v mnogočem povsem različnega značaja od drugih Kranjcev, v verskem oziru še ni toliko sprijeno, da bi se je moralo imenovati liberalno in bi ne bilo dostopno ter vsprjemljivo za kršč. gospodarska načela, katera zastopa kat. stranka na Kranjskem. Ravno nasprotno! Sam liberalni kandidat gosp. Božič, iz veleznaue Poddrage, govoril je na shodu v Vipavi tako, da zlasti njegova gospodarska načela sme podpisati in je že davno prej sprejela v svoj načrt ter podpisala tudi kat. stranka na Kranjskem. In kaj nam potrjujejo prvotne volitve? — Da tam, kjer se je zasnovalo vsestransko socialno delovanje kakor n. pr. v Črnem vrhu nad Idrijo, v Colu, v Sturjah, i. t. d. so vzlic velikim občinam sijajno in po nekodni skoraj duoglasno zmagali katoliški možje; tam pa, kjer se je v tem oziru doslej le še premalo storilo, so dejal bi pri sicerjih družinskih razmerah mej duhojsko oblastjo in občinarji v raznih malih vikarijatih zmagali proti socialni, vse razdružujoči kapitalisti! To konstatujemo in rečemo: da duhovnik more dandanes v cerkvi in zakristiji vršiti le pol svoje naloge; drugo pol treba, da vrši zunaj cerkve na socialnem polju. Tako je... Da se to popravi, dal Bog!

V Vipavi sami bi bili zmagali katoliški možje, da niso liberalci sleparili okoličanov, češ, če volite g. dekana, ne pojde volit sam ampak pošlje tega in tega itd.

Liberalna stranka bo torej utegnula zmagati! Nič ne dene; liberalizem je skoraj povsodi spletnil, in tudi slovenskega ne čaka boljša osoda. Da pa bo zmagal, če bo zmagal, le s socialno demokratično in nemčursko pomočjo, to tudi konstatujemo...

Kako je nemčurska klika v Vipavi raztegnila po vsem volilnem okraju svoje kremplje, bi utegnili iz zasebnih informacij marsikaj povedati. Agitacija z liberalne strani je bila tako vstrajna in skrajno dosledna, da se je poznanemu grofu z — nemške strani kratko malo odsvetovalo težke duhovnike pred volitvami povabiti na nameravani obed, češ, tudi to bi utegnulo kaj uplivati na izid volitev.

Vse, karkoli polni slovensko vipavsko ozračje s surovimi, veliko nemškimi „heilo“-klici, vse je šlo v ogenj za — slovenskega Božiča.

Pa zakaj tudi ne? Saj Božič je narodnjak po volji Tavčerjevi in bode vstopil v nemčurski klub in v deželnem zboru podal roko najhujšim nasprotnikom Slovencev na Kranjskem — Schafferjem, Schwegelem itd. In vzlic temu ni nobeden dveh naših primorskih, čisto in ultranarodnih listov v tem oziru kaj črhnil, pač pa je nek list celo zadovoljen z Božičem in sicer za to, ker je inteligent, dasi bo svoje slovensko srce izdal na milost in nemilost nemčurski „pameti“ in „politiki“ v deželnem

zboru kranjskem. Da bi se vsaj to tirjalo od izvestne primorske strani, da naj Božič ne vstopi v nijeden klub, to bi bilo končno dosledno. Sicer pa mi tudi to pribijemo in konstatujemo: da je potemtakem odslej tudi z radikalne primorske strani odobrena narodnostnoscrajno pogibeljna nemčurska zveza.

Pa ko bi se šlo samo za nemčurje naj bi še bilo; a gre se žalibog tudi za demokrate.

Tavčerjev govor na shodu v Vipavi sme in mora podpisati vsak vreden socialni demokrat.

V vsem svojem govoru ni imel drugega v mislih nego obraze in rudeča lica f... v pijancev po falovžih; sleparjev v katoliških konsumnih društvih; zanikernežev v političnih društvih, vsled katerih zanemarjajo svoje cerkvene dolžnosti; goljufov v vinarskih zadrugah; pohujšljivcev... itd., da so se celo Božiču, kar priča njegov govor, smilili ti od Tavčarja „ferdamani“ vipavski...

Kaj ni tu socialno-demokratiški govor? Ali se ne uresničuje, kar je že davno pisal „Pr. L.“, da dozrajajo vse slovenske stranke in stranice v katoliško in socialno demokratično?

Mi to zopet pribijemo in še dalje konstatujemo, da če je že kje na Slovenskem kaka loža, je v njej dr. Tavčar gotovo eden prvih mojstrov; če je pa še ni — in se morajo naši ubogi ložini vitezi vpisati le še zmerom v praško ložo, potem jo ustanovi v Ljubljani brezdomno kmalu — dr. Tavčar...

Tako sodimo mi, potem ko smo brali v časih, ko nam od vseh strani grozi narodni pogin, take izbruhe in kletve na stan, ki je držal in ob slovenskem mejniku še zmerom drži z verskim tudi še druge tri narodne stebre.

In potemtakem naj še kdo pride s tem, da na Slovenskem ni načelnih razlik!

Mi pa k sklepu konstatujemo da smo imeli na Slovenskem liberalce in radikalce in imamo demokrate mej seboj —, da se pa na Kranjskem, kakor vse kaže, že organizirajo pravi pravcati framasoni.

Tako je! —

Viri nevere.

Bral sem lepo, jako poučno knjigo. Pisatelj nam z nenavadno natančnostjo kaže na vire, iz katerih se izliva nevera v ljudske sloje. Ozira se pri tem posebno na leposlovje, v katerem je našel moderni svet uspešno sredstvo za izpodkopavanje upliva kristjanstva. Zato se mi zdi vredno, da izberem iz tega dela nekoliko mislij.

En sam pogled v delanje in nehanje človeštva zadostuje, da se prepričamo, kako visoko, oziroma kako nizko kaže toplomer njegovega verskega prepričanja. In tedaj si moramo priznati, da odмира verski čut v ljudstvih čim dalje bolj, da se množica vedno bolj ohlaja v ljubezni do križi. Nehote vprašamo tedaj po vzrokih teh pretuznih pojavov in se v veliko žalost uverimo, da je teh vzrokov mnogo.

Torej kdo so ti vzroki, ti viri?

Pred vsemi budi imenovana veda, in sicer ona veda, ki se kar najljuteje zaganja ob resnice sv. katoliške cerkve, hoteč predočiti jih svetu kot bajke in izmišljenine. Omeniti pa treba tudi ob enem, da se dandanes beseda „veda“ sramotno zlorablja. Mnogovrstna predavanja brez vsakega znanstvenega temelja, prazna domnevanja in nične podmene (hipoteze) se izdajajo kot pridobitve vede, ker upliva tak naslov že sam prav močno na ljudske sloje, nadalje pa tudi za to, ker se pisatelji s tako obliko laglje izognejo strogosti postave, kakor če bi nudili svojo „učenosť“ v bolj navadni ali surovi obliki.

Veda je prasta, ona se razvija po zakonih in se ne more ukloniti pred nobeno avtoriteto — teh načel se drži učeni svet in se roga vsakemu, ki se ne strinja z njim v takem naziranju. Zve-

zdoslovci, životoslovci, zemljelovci, modroslovci prihajajo v svojih raziskovanjih do zaključkov, ki so v prekem nasprotju s krščansko vero in jih ne smatrajo samo za neobhodno resnične, ampak se tudi kar nič ne obotavljajo, razširjati jih v spisih mej ljudstvom in jih oznanjevati še malo razsodni mladini kot neovrgljive temeljne nauke.

Marljivo kopljejo v zemlji, toda samo za to, da bi ovrgli vstvarjenje sveta, kakor nam je Mojzes pripoveduje; v arhivih stikajo po rokopisih, da bi iztaknili v njih prestopke papežev in duhovnikov. Vsak tepec, ki je le količkaj slišal o darvinističnih naukih, misli, da sme že i sam razpravljati o skrivnostih narave, vsaka dvomna iznajdba se takoj proglasi nevarljivim resnicam. Nobena sv. resnica ni več varna pred napadi današnjih učenjakov. „Prostost vede“ se imenuje tako početje, s tem se pa misli razširjevanje modernega poganstva in izpodkopavanje kristjanstva.

Tako se tedaj v obliki vednostnih razprav podajajo ljudstvu pogubni nauki modernih pisateljev, katerih edini namen je — uničenje cerkvene avtoritete. Pri tem pa ne pomislijo, da pade s cerkveno avtoriteto tudi državna, kakor nam to glasno spričuje zgodovina, in za kar nam je najboljši vzgled — francoska.

Ako dovoljuje, država, da se razširja nevera po časopisju in oznanja razjavne stolice naših vseničilišč, tedaj si sama izpodkopava tla, ker upliva tak ostrupljavači nauk tem pogibelneje, v čim lepi vednostni obliki se širi mej ljudsko množico. S svojim geslom: „veda je prasta“ uničujejo dandanes takó zvaní učitelji človeštva verski, nrauni in državni red.

V poljudnih knjigah in razpravah, posebno o naravoslovnih vprašanjih, iz katerih zajemajo naši omkanci svojo učenosť, v takih razpravah se obdelujejo najpovršnejše teorije.

In s takim blagom se še skuša uveriti čitajoče ljudstvo, da so te iznajdbe vestnih in natančnih preiskovanj. Res, grozno je, kako se s takimi deli slepi in pogublja ljudstvo, kako smelo se zlorablja v vse mogoče svrhe toli potrpežljivo vedo. Čast sv. zgodob in čast prave vede zahtevata, da se zabrani razširjevanje take „vede“ v ljudskih slojih. Sploh se pozablja označiti, kaj je veda v resnici doseglja ali kaj zamore sploh doseči, in kaj spada v polje zračnih podmen in fantastičnih špekulacij. —

V takih knjigah, ki prihajajo v roke različnim ljudskim krogom, se naprdajo temelji onih božjih zapovedij, na katerih sloni ves nrauni in družabni red kristjanstva, in brez katerih je brezuspešen vsak boj proti taki pokvarjenosti. Dá, moderni pisatelji ne zarudé srama ob trditvi, ki jo prinašajo v svojih spisih, da so božje zapovedi po sedanjem vednostnem spoznanju brez vsake vrednosti. Na mesto verskih naukov stopa sedaj laži-veda, kateri ni več svet noben Bog, nobena vera, nobena avtoriteta, nobena resnica. Rekel sem „laži-veda“, in sicer namenoma, ker prava veda ni v nikakem nasprotju s kristjanstvom.

Vsaka moderna književnost stremi sedaj za tem, da streže pohatnim čutom, da ugaja strastem; v to delujejo romani, gledišča, leposlovje in umetnost. Namesto da bi se blažila čustva človeštva, se ono ponižuje na stopinjo živali, kjer preživlja svoje zemske dnove v popolni duševni mračnosti. Naj se le zametajo božje zapovedi, toda brez njih ne gre na tem svetu in tudi ne pojde, ker so one neovrgljivi pogoji našega nazemskega blagostanja. (Dalje prih.)

Narodno gospodarstvo.

Vsako stopinjo, vsak napredek na narodno-gospodarskem polju z veseljem pozdravljamo, saj v tem napredku nam svita zora oslbojenja iz sužnosti tujega kapitala. Zastonj namreč govorimo o napredku, o prosveti, o blaginji naroda, dokler ječi pod jarmom gospodarsvene-

ga robstva: narod gmotno odvisen je povsem narod tlačan.

Kaj pa je krijo odvisnosti, katera tlači in mori naš narod, katera tako občutno ovira in duši razvoj narodnega življa v naših mestih, kjer nam naš sovražnik tako kruto gospodari? Ali je naša zemlja, naša domovina tako uboga? Odločno moramo zanikati. Lepa, a tudi dovolj bogata je rodna naša zemlja — a premeteni tujec se je vsedel k izvirom njenega bogastva, in domačin ostal mu je rob, ker denar je — sveta vladar. Iz vseh žil in žilic se steka bogastvo cele dežele v nenasiljivi brezen velikega kapitala, kateri je v tujih rokah: domača obrt in trgovina njemu služiti. Vsak vidi, da tako ne more dalje ostati. Se celo zemlja — najlepší kraji bodo kmalu v rokah krščenih in nekrščenih židov — naših nasprotnikov. Kdo pa naj sprejme veliki slobodnosni boj z mogočnim tujim kapitalom? Ali naj posamezniki, kateri štejejo morda nekaj več grošev, kakor drugi? Zastonj bi bil napor. Le cela „ležela“ more uspešno napovedati osovni boj! Vsi tudi revniši „morajo“ pripomoči! V takem složnem boju je upanje zmage. Zagraditi je treba tujcu, kateri pozna le „naš denar“ pa ne naših „pravíc“ in naš povrhu se zasmehuje, — vire, iz katerih si polni žepe, po drugi strani pa domači obrti in trgovini pomagati na noge. Radostno smo zato pozdravljali misel, da se ustanovi „Trgovsko obrna zadruga“, katera bi imela naveden smoter. Danes pa oduševljeno pozdravljamo to misel vsresnično v svojem začetku — v Gorici imamo „Trgovsko-obrtno zadrugo“.

Ali ako nečemo, da ne bode ta prekoristna naprava le mrtvorojeno d-ete, okleazimo se je, donesimo jej življenjskih močij — drugače bomo le tujcem v zasmeih.

Posebna dolžnost pa je onih, kateri so nrauni voditelji naroda (duhovniki, učitelji) da ljudstvo podučijo in svetujejo mu, navajajo tem potem posamnike: zlasti mladino, delavce, rokodelce itd. k varčnosti. Nikdo naj ne zaostane, ampak vsak naj donese kamenček k velikemu narodnemu delu. Vsaka krona, katero kdo vložil, bo vojak v boju za narodno gospodarsko organizacijo! Veliko namreč z varčnostjo storimo za narodno-gospodarsko oslbojbo. Če bomo s kmečkimi posojilnicami pomagali na noga kmetu, ustvarili bomo z novo „Zadrugo“ krepek narodni „obrtni“ in „trgovski“ stan! Žrtvujmo se corej! Toda, kaka je taka žrtva, ko vsak svoj denar najde s krbo naložen z obrestmi zopet, kdor ga je po kronah in še več nalagal v „Zadrugo“. Da, marsikedo mnogotero kronico, katero bi zapravlil, vložil konec tedna in tako pošlje v boj za „narodno“ stvar in po malo letih ima nehoté skoraj in nevedé prihranjeno lepo svotico (150 gl. in več).

Tako bo zadruga vspevala, pomagala na lastne noge domači obrti in trgovini, družila razne stroke — in stanove, da ne bodo posamezno bili obupen boj, ampak mož ob moža v bratski edinosti do gotove zmage. Zadruga, katero kot „zoro“ pozdravljamo, bo kmalu „solnce“, ki bo novo moč in življenje budió na našem narodno-gospodarskem polju. V tej nadi kličemo mlademu podjetju: Vspevaj, rasti!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Razmere v Avstriji so kakor zmešana štrana v državnem zboru razgrajajo in razsajajo, in ne ve se, kedaj bo temu konec. — Dne 27 okt. je večina zahtevala, da naj bodo v prihodnje tudi zvečer seje državnega zbora. Manjšina je bila vsa po konci, češ da se ji sila godi. Njih zmerjanje je bilo zastonj, zmagala je večina. Večerna seja dne 28 oktobra je bila zato tudi taka, kakoršne se ni bilo odkar obstoji državni zbor. Na dnevnem redu je bila časna pogodba z Ogersko. Seja je trajala celih 25 ur. Godili so se taki skandalí, da je slednjič podprednik

sejo nadaljeval kot tajno, ter odstranil poslušalce. Poslanci so spali zunaj po hodiških in drugih sobah, drugi so si preganjali spanec s kavo in čajem in tako je bila hiša, v kateri sicer kujejo postave, podobna prenočišču za tujce. Kričaji, ki so se tudi menjavali, so razbijali z deskami ob mize ter se drli, da govornik sam sebe ni mogel slišati. In v tem vrišču je govoril, posl. dr. Lecher celih 12 ur. — Večerna seja dne 4. novembra trajala je zopet celo noč. Skandali, ki so se pojavili, so bili se hujše od onih prejšnje seje... Nemški poslanci, so razsajali in tulili (na čelu Schönerer in Wolf), da je bila zbornica v resnici podobna menažeriji ob hranjenju zverin. Wolfa so obkladali s priimki, kakoršnih se v najzadnji žganjariji ne čuje. A Wolf je mirno dalje razsajal. Koncem seje prišlo je celo do pretepa ter so nekateri poslanci vlekli Wolfa do vrat, da ga vržejo van. Slednjic pa so se kričaji utrudili in govoriti je začel dr. Lueger proti nagodbi. Za njim sta govorila še glavni zagovornik predloge dr. Engel in glavni protigovornik dr. Prade. Predloga se je na to izročila proračunskemu odseku. Tako je bila za enkrat strta obstrukcija, ki pa bode gotovo še razkazovala „vzvišenost“ nemške omike.

Delegacije se snidejo dne 16. novembra na Dunaju.

Legitimacijski odsek je podelil poročilo o volitvi posl. Bartolija dr. Ferjančiču, o Hortisovi volitvi dr. Schükertju, o volitvi dr. Laginju dr. Slami, o Mauronerjevi volitvi pa dr. Laginju.

Vnanji minister grof Goluchowski je obiskal italijanskega kralja, toda ne v Rimu mariveč v Monzi. To je popolnoma umevno ozirom na našo cesarsko rodovino, koja noben član še ni obiskal kralja v oropnem Rimu. Pravijo, da ta obisk ni v zvezi s politiko. Klo ve?

Mirovna komisija glede grško-turškega vprašanja se posvetuje in posvetuje, toda videti ni še nikakega uspeha. Poteklo bode še mnogo vode, predno se končno reši to vprašanje.

V Angliji hočejo uvesti splošno vojaško dolžnost, da se lažje polaste važnejih postojank v sredozemskem morju. Nenasitljivi angleški kramarji lezejo tudi pod jarem militarizma.

Bolgarski knez se plazi po trebuhu pred sultanom, a sultan Bolgarijo do cela prezira. Seveda s tem narod ni zadovoljen.

Pruski Nemci prirede v Berolimu shod, na katerega povabijo več avstrijskih nemških poslancev, da jim poročajo o neznosnem položaju Nemcev v Avstriji. Vender pa se mnogi nemški listi upirajo, da bi naši nemški Miheljni hodili čez mejo. Imajo tudi popolnoma prav!

Proti francoskim katoličanom delujejo z vsemi silami francoski prostozidarji, ter kričijo, da hoče papež dobiti Francosko popolno pod svojo oblast. S tem hočejo mamiti volilce, da bi katoličani ne prodri s kakim zastopnikom v parlament.

LISTEK

Politiško-narodne čenče.

15.

V Avstriji imamo ustavo. Kaj je to? Naš presvitli cesar ne vlada sam, kakor nekdanj, ampak deli vladanje s svojimi narodi. Narodi si smejo sami dajati postave, sami upravljati svojo lastnino, sami urejevati in oskoboovati državne in deželne zadeve, z jedno besedo, narodi imajo popolno prostost, katere jim sam presv. cesar ne sme kratiti.

Pogoj pa pravemu ustavnemu življenju sta enakost vseh in pravica vsem. Kjer ni enakosti in pravice, tam je tudi ustava brez pomena.

A kaj vidimo in skušamo pri nas v Avstriji, od kar imamo ustavo? Nič drugega nego prepire, mrzenja, brezobzirnosti, zaničevanja in sovraštva jedne narodnosti proti drugi.

Nemci so našo sedanjo ustavo zveržili v prepričanju, da za vedno uklenejo nemške narode v jarm nemškega nadvladja in posebuo, da s časom vse druge narode p-nemčijo. To pa se jim neče posrečiti. Nemški narodi so se jim krepko v bran postavili. Od tod njih besuenje, od tod sedanji skandali in državnem zboru.

Vsi treznomisleči politiki in domoljubi so prepričani, da sedanji odnošaji v Avstriji ne morejo in ne smejo dalje trajati.

Kaj storiti? Ali naj se ustava odpravi in uvede zopet absolutizem ali samovladarstvo? Mnogo jih je, kateri pravijo, da bi bilo to skoro edina rešitev iz sedanje zmešnjave. A mi nismo tega mnenja, mariveč se vjemamo z idejo iz-

Dopisi.

Iz Trsta. Zadnji članek v „Pr. L.“ nas je zadel prav v živo. „Edinost“ je odgovorila in dostojno je govorila. „Edinost“ je olikan list.

Upali smo, da tudi „Amico“ kaj poseže vmes; ali varali smo se. On nima časa misliti na Slovence, kakor samo tedaj, kedar treba dokazati, da je v izključno slovenskem kraju tudi dovolj Lahov za italijanske pridige, ali pa, da je ogromna italijanska večina tam, kjer je peščica, morda komaj tretjina poitalijancev Slovencev in Italijanov priseljenec. Kako smo se zadnjic smejali — in jezili, povemo odkrito, ko smo brali, da Rojan je po večini italijanski in da je ta večina? sedaj utešena po pravični odredbi pristojne oblasti glede popoludanske italijanske službe božje. Veste kaj, gospoda pri „Amicu“, priznamo sicer, da razvijate na gospodarskem polju zdrava krščanska načela, ali na narodnostnem pa ste še zmerom — stari! Mi tega n. pr. kar vzneseno poroča isti „Amico“, da je nezaslišano, da v neki šoli, ki ima samo „italijanski“ napis in uči v njej učitelj rodom Tržačan, neki katehet predava v „slovenskem“ jeziku, ne moremo pri najbolji volji drugače označiti, nego z logiko „delmus“, kakor isti „Amico“ očita nekemu irredentarskemu časniku. Gospodje! Kaj ne veste, da biti Tržačan ni še biti Italijan? Kaj ne veste dalje, da je mnogo italijanskih napisov na šolah, kjer niti toliko otrok nimate, da bi razumeli dobro laški, kolikor je prstov na eni roki? Jeli tedaj nezaslišano, da goreč in vnet katoliški katehet, ki ve in zna za ukaz svojega mojstra: „pojte in učite vse narode“, otroke, ki ne znajo italijanski, pa so vsled političnih krivic posiljeni v italijansko šolo, nč in vzgaja v jeziku, ki ga otroci umejo in jim gre k srcu? Hočete mar, da bi se skrivnosti sv. vere, ki so že tako težko umljive, delale celo neumljive v jeziku, katerega ne zmorejo mladi poslušalci? Jeli to vzgoja? Kaj se ne pravi to narodnost staviti nad vero, to pa v kot za — metlo! To je pa resnično neodpustna „logika delmus“ v predalih krščanskega lista!

Sicer pa le delajte v prilog tržaškemu magistratu, le pomagajte progresivcem, saj prišel bo tudi za Vas dan obrajta in plačila. Kopali ste jamo slovenskemu duhovniku v okolici in na vaše nekrščansko prizadevanje je bila istemu svoječasno zaustavljena plača se strani tržaškega muničipija. Kopali ste jamo drugim, pa padli boste sami v njo.

Poznani „čisti“ italijanski narodnjak je že pal v njo. Drugi pa pride za njim.

Mi Vam tega nikakor ne privoščimo, ampak odločno grajamo, obsojamo in prosvedujemo proti nastojanju tržaške irredente nasproti kat. duhovščini; ali le to konstatujemo, da, ko bode znana „Lega“ pregnala zadnjega slovenskega duhovnika iz slovenske okolice in iz mesta, da se bo obrnil slavni židovski „magistrat“

dajatelja knjige, katera je nedavno izšla pod naslovom: „Die Verfassung als die Quelle des Nationalitätenhaders in Oesterreich“, (ustava, vir narodnim preprirom v Avstriji), ki pravi med drugim: „Ne narodne težnje niso nevarne miru, ampak le pomanjkljivost ustave, ki sili narode v vedni medsebojni boj za svoje pravice, kajti ustava ne podaja nobenega sredstva za mirno obrambo in zavarovanje pravic.“

In kje tiči pomanjkljivost naše ustave? Pisatelj omenjene knjige pravi: Avstrija je država več narodnosti. To je temeljna posebnost Avstrije. Vsak bi toraj moral misliti, da je ustava te države urejena tako, da jemlje v poštev to narodnostno posebnost.

Toda take uredbe iščemo zastoj v naši ustavi.

Morda se bo ugovarjalo: saj imamo §. 19, ki določa:

„Vsa plemena države so jednako-pravna, in vsako plene ima nedotakljivo pravico do varovanja in pospeševanja svoje narodnosti in svojega jezika.“

A ravno v tem §. je pomanjkljivost. Ustava zagotavlja vsem narodom pravice. Ali koliko naj te pravice obsežejo, tako pravi pisatelj, ni določeno. Narodi sami naj si v zmislu ustave določijo pravice. Ker si pa vsaki narod po svoje misli te pravice, katere sme zahtevati, je naravno, da te pravice prihajajo v navskrižje, in od tod vsi ljuti narodnosti boji v Avstriji.

V resnici, tukaj je pisatelj zadel pravo. Saj vidimo in slišimo skoro vsaki dan, kako si posamezni narodi razlagajo svoje „pravice.“ Kar je Slovenecem in Slovanom sploh sveta pravica, je Italijanom in Nemcem največja krivica in narobe. Ako zahtevamo zase narodne šole in ura-

proti laški duhovščini sami. Bič, ki ga s preziranjem, zapostavljanjem in še drugači spletate slovenski duhovščini v Trstu, tisti bič bo zadel enkrat vas! Zdj irredenta podpira „duhovske“ zavode, in si želi italijanskih duhovnikov proti slovenskim; ko pa teh ne bo več, tedaj pride vrsta na lastne otroke.

Bomo že videli: sedanost nam pa že odpira oči, bodočnost pa bo pričala.

Sicer pa ima mlada gospoda okoli „Amica“ obilo prijateljev na deželi, v mestih in trgih, kar pričajo mnogi dopisi v vsakteri številki iz vseh krajev Istre in celo stalni iz otokov, Reke itd.

„Amicova“ stranka pa vzlic temu, če ne bode hotela biti družilna, če bode prezirala slovensko duhovščino kot izvestno katoliški element mej Slovani v Istri in Primorski in delala politiko brez nje in proti Slovanom na lastne roke, ne bode imela trajnega uspeha... marveč... kot separatistična stranka prej ali slej propade.

Zdj je še čas, da si ne odtuji slovenske večine v Istri za vselej...

Seveda je še čas, ali treba je nastopiti s krščanskim načrtom, ki daje pravice tudi Slovanom in dolžnosti tudi Italijanom. Za enkrat bodi dovolj!

Prihodnjic pa še kaj!

Iz Vipave. Nemogoče mi je, sestaviti dopis o famoznem govoru Tavčarjevem in o petijotu višurške zadruga vipavske; kajti skandaloznega govora nimam na razpolago in časa mi primanjkuje. Podam pa nekoliko črtic, koje lahko porabi slavno uredništvo, ako to za dobro i koristno spozna.

Vin. zadruga skupi od svojih članov grozdje in naredi pravilno pristno vino; a tudi vino prevzema od svojih poštenih članov. Iz najfinjšega grozdja naredi mašno vino, in to pod nadzorstvom veleč. g. dekana; to vino se hrani v njegovi kleti in je povsem pod njegovim nadzorstvom. Drugo vino, garantovano-pristno hrani se v zadrugnih skladiščih v Vipavi in v Šiški pri Ljubljani.

Vin. zadruga ima in oskrbuje tudi trtnico, iz katere oddaja vsako leto do 10 tisoč dobro vkoreninjenih bil, cepljenih na ameriških podlagah in sicer svojim članom za neznatno ceno, ostanek oddaja nečlanom. Vin. zadruga si tedaj prizadeva, pospeševati nasaditev po trtni uši okuženih vinogradov in pridobiti veljavo vip. vinu, ter posredovati prodajo vin.

Vip. vino prišlo je tudi ob kredit. Zakaj? Naši liberalno pobarvani vinogradniki po celem okraju vip. delajo že nad 20 let petijot in ga za visoko ceno kot pristno vino prodajajo; s svojo sleparijo so sicer si gmotno opomogli, a kupca so varali in vip. vinu spodkopali kredit.

Vin. zadruga štela si je v sv. dolžnost, zaprečiti tako sleparsko postopanje vip. liberalcev (imena se lahko naštejejo); od druge strani pa so že opetovano popraševali gospodarji in društva po niz-

dovanje v našem jeziku, upijejo naši nasprotniki, da jim delamo krivico, da smo nenasitljivi i. t. d. —

Druga pomanjkljivost opominanega §. 19 je razvidna, piše nadalje pisatelj, iz drugega dela, ki se glasi: „Priznana je jednakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, v uradu in v javnem življenju.“

Tu vprašamo, jeli je naš jezik v deželi navaden? Vsaki človek zdravega razuma poreče da. A kaj pravijo naši ljubeznjivi sodeželani? Ne, mi ne poznamo vašega jezika. V deželi navaden jezik je le naš, ker v našem jeziku so uradovale in še uradujejo oblastnije. Vaš jezik je nam tuj in nepoznan. Vašega „barbarskega“ (surovega) jezika ne priznamo za jednako-pravnega in jednako-veljavnega našemu olikanemu jeziku.

Posledica temu je pa boj, in sicer boj na življenje in smrt. Kajti, kakor hitro mi odstopimo od naših tirjatev za jednako-pravnost naše govorice in javnem življenju, v šoli in uradu, si sami sebi podpisemo smrtno obsodbo, ker to bi bila naša narodna smrt. V enakem položaju so tudi drugi Slovani nasproti Nemcem.

Zatoraj ima pisatelj zgoraj navedene knjige popolnoma prav, ako trdi, da naša ustava je pomanjkljiva in da potrebuje preosnove.

A kadar se bode ta preosnova izvrševala, se mora izvršiti tako, da ne bodo narodne manjšine izročene večinam na milost in nemilost. Postava naj zagotovi vsakemu narodu narodni obstanek. Dokler se to ne zgodi ne bode miru in ljubezni med nami.

kem vinu, da bi bilo za domačo potrebo, delavce in t. d. — V dosego tega dvojnega namena sklenil je odbor Vip. vin. zadr. nekoliko petijotizirati in galizirati, ter tudi tako napol-vino imeti v svoji zalogi po primerno nizki ceni. — In tako se je očitno, javno zgodilo. — Zadruga ima v svoji zalogi pristno, garantovano mašno vino v župn. kleti; ima garant. pristno vino, in ima napol-vino; na sodih visi tablica, na kateri je zapisano, kaj in kakoršna tekočina je v sodu, in po kateri ceni.

Po mojih mislih nij storila vin. zadruga nič nepoštenega s svojim ravnanjem, pač pa je v kratkem času svojega obstanka že mnogo koristila vip. okraju, kajti mnogo poštenega vina je že poslala na Koroško, na Štajersko, na Gorenjsko in Dolenjsko, zlasti pa v Ljubljano. Odjemalci bili so jako zadovoljni, in kdor enkrat naroči, naroči tudi drugič i. t. d. — Liberalce bode to podjetje v oči, ker niso oni ustanovili zadruga in ker se boje za svojo sleparsko kupčijo.

Glavni namen pa je bil, porabiti to sredstvo za volilno agitacijo, obkldati z blatom narodno-kat. stranko in očrniti duhovščino, in tako se je strogo gosp. zavod zavlekel na politično polje, na katerem prav nič opraviti nima; in čudno, oni, ki imajo naj več grehov na svoji vesti v zadevi nepoštenega ravnanja pri viuski kupčiji, najbolj udrihajo po zadrugi. — Pa je že tako! liberalce le podira, razkopuje, a zidati ne zna!

Sicer pa se govor Tavčarjev občno obsoja, dasi so nekateri pijani fantalini in možje ploskali, ko je udrihal po f..., in jim pregrehe podtikal.

Vrgel sem na papir le nekoliko črtic, za vrli „Pr. L.“ ker sem čul, da je tudi goriška „Soča“ iz zloglasnega Tavčarjevega govora posnela in brez opomb — torej odobrava — priobčila ravno oni odstavek, kjer se tako grdo obrekuje našo vinarsko zadrugo. „Soča“, kakor se nam zdi, kar tje v en dan in slepo simpatizuje s Tavčarjem. Prav tako! — Le naj se enkrat v pravi luči pokažejo tudi Vaši goriški liberalci potem se bo tim preječi pri Vas izvojevala odločilna zmaga mej liberalizmom in katolicizmom!

Iz Žirov, 8. novembra. Že dolgo časa prihajaš k nam cenjeni „P. List“. Se nikdar nisi prinesel nikakoršnega poročila iz naše prelepe, zdaj jako bojevite žirovske doline. Sprejmi naslednje vrstice.

Pri vseslovenskem shodu se je pokazalo, da ko gre za blagor in obstanek omejenih Slovencev, smo edini, kedar pa gre za obstanek domačega gospodarstva in njega razvoj, smo si pa v laseh. Kdo je temu kriv? Svedočijo naj sledeče vrstice. Dopolnilne deželnozbornske volitve so se približale. Liberalna stranka je vse sile napela, da mesto katoliškega narodnega poslanca M. Lavrenčiča izvoli svojega pristaša. Zloglasni adv. dr. Ivan Tavčar je sklical volilen shod ali bolje rečeno pri-

16.

Goriški „Corriere“ se zaletava v zadnjem času svojih dopisih iz okolice s posebno slastjo v slovensko duhovščino,

Kakošne težkoče mu vendar prizadeva slov. okoliška duhovščina? Jeli ga morda spodrivja in njegov upljiv uničuje? Jeli morda narodu odsvetuje se nanj naročevati? Ne, kajti Slovenci ga ne poznajo, še manj pa čitajo. Zakaj pa nas vendar ne pusti v miru?

O dobro vemo zakaj! Peče ga, da smo Slovenci edini; boli ga da se slov. duhovščino s slovenske strani več ne napada; ne more strpeti, da slov. duhovščina, združena s svetnimi razumniki, sodeluje na izboljšanju gospodarskega stanja našega ljudstva.

O ljubi „Corriere“! proč so, proč zlati časi, ko je tebi in tvojim obrezanim in neobrezanim somišljenikom tudi v naši okolici cvetela pšenica.

Nikdar več se ne vrnejo. Le povej tvojim prijateljem, kateri ti tako vestno (?) poročajo, kaj se pri nas godi, da, ako jim naši kraji več ne ugajajo, naj gredo odkoder so prišli, ali pa še nekoliko naprej, kamor jih vedno srce vleče. Mi ne bomo po njih ne jokali ne zalovali.

Ako pa hočejo pri nas ostati in svoja bogastva uživati, katera so si tukaj pridobili ali podedovali, naj nas v miru pustijo. Slovenci si hočemo pa sami svoje občinske in druge zadeve upravljati, sami svoje poslance in župane voliti. In kadar bomo kak dober svet potrebovali, se bomo gotovo stokrat rajše obrnili do naših, za naš dušni in telesni blagor vnetih duhovnikov, nego do onih, katere poznamo kot naše narodne nasprotnike gospodarske „kapitaliste“ in verske „nihiliste“. Capito?

Resen.

šel je 24. pret. m. ponujat svojega kandidata. Shod je bil napovedan v Žireh, ali še popoldan ob 2. uri nismo nič vedeli kje se bode vršil. Pa ker poznamo dr. Tavčarja, kot izvrstnega „jagra“ smo kmalu vganili kje, bode „grof Poljanski“ svoj lov nastavljal. (Njegovi sopoljani so to seveda že prej vedeli.) Toraj smo se podali k njegovemu prijatelju — v liberalnem ali lovskem oziru — gospodu županu A. S. Nismo se motili. Tam je dr. Tavčar nastavljal limanice nerazumnemu ljudstvu, ter streljal „Sl. dihurje“ — kakor „Sl. Narod“ piše — samo, da so svinčenke nazaj vanj odletavale. Ne bode omenjal psov, katere so letele iz preolikanih ust dr. Tavčarja na č. duhovščino in na našo katoliško narodno stranko. Zapisati hočem le nekaj krilatih besed katere je govoril v Žireh v hiši J. Kavčiča: „Mi smo mi; ako volite naše stranko bode vse dosegli, ako pa nasprotno, pa popolnoma nič. Dragi volilci ako bode mene ubogali, zdaj sto let bode vse drugače — veliko boljše takrat. Ne bode več tako prevzetne duhovščine kakor je zdaj: to bode mo videli.“ (Slavno-znana Simbilibja v „4000“ drugače govori.)

Žalibog da mu je nerazsodno ljudstvo šlo na limanice; po vseh gostilnah izven žirovske vasi je bilo plačano polno pijače, agitatorjev toliko, da so eden drugemu vrata podajali; seveda vse na stroške radodarnega in za blagor ljudstva delujočega „grofa Poljanskega“. Delalo se je na vse, tudi najpodlejšje načine. Seveda „Sl. Narod“ o tem ne ve ničesar povedati, ko piše o sijajni zmagi narodne stranke. O Narod! Narod! Taka zmaga ni nikakor sijajna, pač pa sramotna; že zdaj se veliko volilcev sramuje svojega čina. — Udeležba pri volitvah je bilo velika; 80 odstotkov volilcev je prišlo na volišče, dne 4. t. m. od 10 dopoldne do 5. popoldne so dobili moške katoliško-narodne stranke 87 glasov, nasprotniki 121 glasov. Borba je bila huda; ceravno smo propadli, pa smo častno. Zmagali so pa sramotno! Dalo bi se še veliko pisati, pa naj bode za danes.

V Čepovanu 3. novembra. Letošnje leto je naši občini marsikaj dobrega in lepega prineslo. Po dolgem trudu dovršili, oziramo prenovili smo zvonik naše farne cerkve. Res mnogo stane delo, a zvonik je prava lepota in ponos naše občine, ker kazal bode obilnim mimogrednim potovalcem in romarjem, da Čepovanci se ne vstrašijo ne truda ne stroškov, kedar gre za čast božjo in za olepšanje svoje domače cerkve. V teku tekočega meseca dobimo tudi novo stolpno uro. O tem poročal bom o priliki.

Od 17. do 24. oktobra t. l. imeli smo pa tukaj ponovitev sv. misijona ali duhovne vaje. Prišli so iz Ljubljane 3 gg. lazaristi: Nežmah, Krivec in Klančnik. Pridge imeli so za vsak stan posebej. Ljudstvo domače se je popolnoma udeleževalo, tudi od družih krajev so došli v ogromnem številu, tako da je bilo vseh obhajancev 1500. Ljudstvo je bilo vidno ganjeno, posebno ko so domači fantje pred razpelom slovesno obljubili vedno lepo obnašanje, pokorščino starišem in svojemu dušnemu pastirju. V ponedeljek 24. oktobra popoldne so se gg. misijonarji v spremstvu domačega g. župnika odpeljali od nas. Solznimi očmi smo gledali za njimi, naša srca pa so se vzdigovala pred tron nebeskega Očeta v prošnjah: Gospod, povrni jim Ti njih trud in delo, nam pa daj, da vstrajamo v naših dobrih sklepih in obljubah.

Iz Kula 6. novembra. Brička nesreča nas je zadela. Bog nam je nagloma uzel našega dušnega pastirja č. g. Frančiška Kafola. Vsa vas je zajokala, ko je zvedela nepričakovano novico. Nobenemu se ni ljubilo niti delati oni čas, ko je ranjki gospod ležal na parah. Včeraj ob 10. uri bil je žalosten in ginljiv pogreb. Duhovnikov zbralo se je 12, pač mnogo za našo od vseh poti odstranjeno vas. Kako je bil naši ranjki dušni pastir priljubljen, tudi med tovariši duhovniki, spoznali smo dobro, ker do cerkve hoteli so tovariši tovariša nositi. Šest duhovnikov zadelo ga je na svoja ramena in so ga nesli v hišo božjo. Pred kot smo izstopili iz farovža zapeli so čepovanski pevci (ki so peli iz ljubezni do svojega rojaka tudi v cerkvi in na grobu) milo žalostinko: „Človek glej dognanje tvoje“. Peli so pevci, a jok je bil skoraj močnejši, da se je petje le malo slišalo. Po sv. maši imel je č. g. Fr. Vidic, župnik kanalski, lep nagovor v katerem se je v imenu vseh poslovil od druzega rajnega. Pevci zapeli so „Nad zvezdami“ in po končanem svetem opravilu vzdignil se je tužni spraved na pokopališče. Bila je ravno 12. ura, ko smo izročili drago

truplo materi zemlji z lepimi molitvami in milo nagrobnico: „Jamica tiha“. Zapustili smo zatem pokopališče, zapustili dragi grob. Pa če tudi je nas zapustil naš skrbni dušni pastir, mi ga zabili ne bomo, ampak vedno hočemo moliti za njegovo dušo. Omeniti moram še, da so tudi iz drugih vasi se obilno pogreba udeležili, posebno: iz Kanala, in Čepovana. Vsem udeležnikom prsrčna hvala, blagemu ranjkemu pa: Večni mir in pokoj!

Iz gorenje Vipave 8. nov. (Izv. dop.) Dr. Tavčarja nesramna agitacija proti veri in duhovščini na zloglasnem liberalnem shodu v Vipavi 31. m. donša že žalostni-grenki sad. Župan vipavski Hrvat in Bogataš Mayer, ki se je šolal svoje dni med neverniki — in protestanti v Svici, sta hodila noč in dan kot lovska psa po Vipavskem ter napivala bodoče volilce, da so ti pretili katol. narodni stranki, radi česar so se mnogi mirni možje raje zdržali volitve volilnih mož; v vipavskem trgu samem so psovali moške kat. nar. stranke, da se niso mnogi udeležili prvo nih volitev, da vpjanihi so mnoge volilce liberalni agitatorji, ki so zopet našim se grozili. Graje vredno pa je to, da so se v Vipavi udeležili te liberalne halabuke tajno in javno celo osebe javne oblasti. Na Vrabcih so jo pa 3 Božičevi emisarji skupili. Zapodili so jih 6. t. m. s kamenjem; enega Pestelja iz Poddrage — so tako zdelali, da so ga morali prepeljati na postelji na njegov dom, v razupito Poddrago. Na G. očah niso dali našuntani liberalci 3 noči miru svojem dušnemu pastirju č. g. Jan H. Ker je svaril ljudstvo pred volkovi v ovčjih kožah ter je zasledoval po hišah Božičeve emisarje, gor omenjena H. in M. Razbili so mu par oken, lučali kamenje v vrata in še drugo gnjusobo napravili. In to se je godilo sredi vasi. G. kurat in posli (3) so bili v smrtnem strahu, in nihče ni šel nad nesramne razgrajalce, da bi jih vkrotil. Vse to in kar ima v dan volitve 16. t. m. še huđega priti, ima na vesti Tavčar, ta zares plesnivi liberalcec, ki s tem podira tudi vspehe veselega vseslovensko-hrvatskega shoda z dne 14. sept. t. l. Daleč smo prišli z liberalizmom na Vipavskem; dozdeva se, da se vračajo časi 6. stoletja, ko se je po Kranjskem trošila kriva vera, katere so se tudi mnogi Vipavci kot novotarji pripeljali in so mnogi tudi še dandanašnji dovzetni za to, kedar se gre čez „farje“, kakor se je to godilo pod Tavčarjevimi vodstvom na zloglasnem shodu 31. m. m. ki poganja že svoj grenki sad. Res so bili isti poslušalci na shodu „razgovoreni“, da so celo odobrvali podle govore brezvestnih liberalnih govornikov. Že na shodu niso bili varni pričujoči duhovni, katerim niso dali priti h besedi, marveč so jih celo psovali in popehovali na migljaj liberalnih matadorjev. Tak sad rodi liberalizem, prepire, tepežke in druge žalostne čine. Kmalu bodo prizori ob volitvah enaki onemu krvavemu kortsesevanju, kakor se to navadno godi v slavem „Magyar“ orszagu“. Se to naj opazim, da kjer je bil župan in dušni pastir v soglasju, se je vse mirno vršilo, povsod drugod pa več ali manj burno, katera nesloga in razburjenost tiči na vesti podlih liberalcev. Pa tudi bodi tako, v kratkem se bo vidilo, kam so privedli liberalci ubogo, pa lepo vipavsko dolino, Fej jih bodi; Drugikrat še kaj o tem. Kdo bo zmagal, je pa še zlo dvomno, ker so še prav ne ve, kako menijo volilci idrskega okraja!

Kaj novega po Slovenskem?

Na Kranjskem. — Duhovnim svetnikom je imenovan č. g. prof. Anton Kržič. — Pri Igu so našli mrtvega 21. letnega hlapca J. Petrina iz Golega, ležečega na ustih. Konji so prišli sami domov. — V Postojni so osnovali politično in gospodarsko društvo za Notranjsko. — Na shodu v Žireh so poročali gg. drž. poslanci dr. Krek, vodja Povše in dr. Žitnik. — Mrtvega so našli blizu Olševka pri Kranju posestnika Jož. Sliberna. Nesrečnik je v vinjenosti padel v vodo. — Pogorel je kozolec, poln sena in slame, posestnika Fr. Udovca s Krškega. Zažgala sta dva otroka, ki sta se pod kozolec igrala z užigalicami. — Neznat tat je ukradel nekemu posestniku v Hrastju pri Kranju večjo svoto denarja. — Čebelarški shod je sklicala na dan 8. nov. kranjska kmetijska družba. — 25. letnico službovanja v Idriji je obhajal ondodni duh. pomočnik č. g. Franč. Onušič. — V Ilovci je neznan zločinec ubil 67letnega mizarja Lor. Korenčiča.

Na stajerskem. — Na proštno ptjisko je bil umiščen pred. g. Jožef Fleck, dekan v Jarenini. — V Trbovljah je padel med železniške vozove sprevod-

nik A. Blažič in je bil priči mrtev. — V Trnovcih je 7letni sin Fr. Jurtele zažgal gospodarsko poslopje. Skrivajte užigalice pred otroci. — V Braslovcah je utonil božjasti podvržen mladenič. — Iz vagona je skočil na vseh svetnikov dan neki popotnik pri St. Ilju v Slov. goricah. Obležal je nezavesten. — V Osenici pri Celju je pogorela kmetu Jelovšek hiša v gospodarskimi poslopi. — Najvišje sodišče je potrdilo smrtno obsodbo bratov Sorškar. — Palec si je po neprevidnosti odstrelil mladenič Fr. Zelič iz Rečice pri Laškem Trgu. Malo več previdnosti pri orožju bi pač ne škodilo. — V Zalcu so osnovali kmetijsko zadrugo. Vrlo dobro!

Na Koroškem. — Za Pokrč in okolico so osnovali novo podružnico družbe sv. Cirila in Metoda — Ponesrečil se je č. g. župnik iz St. Ilja, Jož. Sablatnik. Splašili so se konji. — Blizu Sveč je utonil v Dravi delavec A. Vidič. — V Zrelcu pri Celovcu je pogorelo pohištvo Jož. Šorna. — V Naborjetu se je ustanovilo kat. delavsko društvo za kanalsko dolino. — V Lieserhofenu se je obesil neki 16 letni pastir, ker ga je grajal njegov gospodar. — V nemškem Plajberzi so ustanovili kršč. socijalno delavsko društvo.

NOVICE.

Gorica.

Mil. krškemu škofu msg. dr. Antonu Mahnič se te dni pošlje kot datek onih daril, katere je prejel, ob konsekraciji od duhovščine ljubljanske škofije. Še lep kelih v romanskem zlogu. Kelih je okinčan z emajli, kateri predstavljajo patrone vseh šest pri konsekraciji navzočih škofov; namreč: Sv. Antona Pad. (dr. Mahnič), sv. Alojzija († dr. Zorn), sv. Janeza Nep. (dr. Glavina), sv. Jakoba Vel. (dr. Missia), sv. Janeza Kerst. (dr. Flapp), in sv. Andreja Ap. (Sterk). Kelih je izdelal ljubljanski pasar g. Ivan Kregar.

Osebnosti. Sezanski okrajni glavar g. dr. Andrej grof Schaffgotsch je imenovan ministerskim tajnikom; naš rojak, ministerski podtajnik g. dr. Peter Laharnar pa je imenovan okrajnim glavarjem za Primorsko. — G. Ivan Dougan je imenovan sodnim pristavom na Voloskem.

G. dr. Henrik Tuma je popustil državno službo in vstopil v pisarno odvetnika g. dr. Franko v Gorici.

Smrtna kosa. V Kalu je nagle smrti umrl pred g. kurat Frančišek Kafol. Udrta se mu je kri, ki mu je v najljepših letih pretregala nit življenja. — V Kanalu je od kapi zadet umrl tamošnji župan in poštar g. Andrej Drašček. — V norišnici pri Gradcu je umrl bivši italijanski deželni poslanec dr. Ermanno Lovisoni. Bil je zelo nadarjen mož. Večna luč naj jim sveti!

Novo mašo je v Rimu daroval na praznik vseh Svetnikov znani slovenski pesnik in pisatelj g. dr. Miha Opeka. Na mnoga leta.

Vipavska železnica se bo gradila. Uradni dunajski list objavlja dovoljenje za zgradbo vipavske železnice. Vendar enkrat!

Izvanredna slovesnost. V nedeljo krstil je v stolni cerkvi msg. Košuta, židovskega mladenca. Antona Tivoli.

Trgovsko-obrtna zadruga naznana slavnemu občinstvu, da se je pričelo redno uradovanje v zadrughih prostorih, Via seminarja šte 1, prvo nadstropje, in sicer za stranke od 9-12 vsaki dan, ter vabi slednje, da se v kakor mogoče velikem številu javijo.

„Corriere“ nesramno smeši dva c. kr. nadzornika, katerim je bilo od dež. š. sveta naloženo, da poiščeta primerne prostore za slov. sole. Imenuje ju častnim naslovom „mešetarji“. Že naprej se veseli, da noben „meščan“ ne da svojih prostorov in da bosta „mešetarja“ zamam raztrgala nekaj parov podplatov in lazila po hišah in stopnicah. Sicer bo pa, ako znamenja ne lažejo — „Corriere“ kmalu bruhal svojo jezo, ker za sedaj je to vprašanje rešeno — prostori so najdeni. Našega razvoja ne vstavijo vsi židje, — toliko manj s smešenjem.

Goriška „Eco“ pravi, da je le klin s klinom, ako so izročili izvolitev it. poslancev v preiskavo slov. poslancem. Ferijanci in Laginji, ker so brez nobene pravice Italijanaši v Trstu vrgli Nabergoja iz m. starešinstva. „Ali se ne pravi to izzivati Slovane? Ali ni to krivična vojska, katero bijejo tržaški liberalci, židje po večem, proti količanskim Slovencem“.

Mi menimo tudi.

Kako poznajo razmere. — N. M. Tagblatt. piše o položaju v parlamentu: Katoliška ljudska stranka stoji ramena

ob ramena s Slovani, in bratovsko z obema združeni so Italijani, oni Italijani, kateri doma bijejo ljut boj v obrambo!?! svojega! nar. obstanka — proti Slovanom. — Ljudem so se zmešali pojmi o predpravicah, pravicah in krivicah. So zrelji za norišnico. —

Naročnino in naročbo na „Matico hrv.“ in „Hrv. nav. pesmi“, sprejema g. Jožef Abram, bogoslovec v Gorici, in sicer za „Mat hrv.“ do 25. t. m., za „Hrv.“ nar. p. do 1. jan. 1898: Za pesmi 1.50 fl: **Velik zločin** V Murovecovi krmi na Kornju je bilo zadnje praznike jako „fedel“. Prišlo je do prepira med vojaki. Na vratih zabodel je vojak drugega vojaka z bodalom. Ranil ga je v grlo silno nevarno. Prenesli so ranjenega v bolnišnico. Napadalca so isto noč zaprli.

„Corriere“ in „Tagespost“ se zadirata v mestno upravo v Ljubljani. — Nemci so izročili Slovincem polne kase in sedaj delajo — dolgove. — Kaj pa ko bi „Corriere“ pogledal mestno upravo domačega mesta, kjer se vode nimajo?

Volitve v zavarovalnico za slučaj nezgod so izpale neugodno, izvoljeni so samo trije Slovenci in sicer drž. posl. g. Jožef Kušar in Andrej Krečič v načelnstvo ter Iv. Verbič namestnikom. Nepravilnosti pa so se vršile take, da volitev mora biti ovržena. —

Izgubljena zlata ura. Nekdo je v nedeljo došel iz Trsta, od goriške postaje do Strašič izgubil zlato uro s zlato verižico. Kdor bi jo bil našel, prosi se, da bi jo blagovolil prinesiti v naše uredništvo, kjer dobi pošteno nagrado.

Kruh so zopet podražili goriški peki. Kruh, kateri se je doslej prodajal po 18 kr., se od 4. t. m. naprej prodaja po 20 kr., 16 po 18, 14 po 16, 12 (kornuzni) po 14 kr. To so letos podarili odjemalcem mesto navadnih hlebčev.

„Istra“ in za njo „Corriere“ prinašate v boju proti slov. šoli v Gorici za zgled mesto Dunaj, katero ne dovoli dunajskim Čehom šole. Zaponni naj si „Corriere“ in sestrice „Istria“, da krivica ostane krivica, bodisi da se godi Čehom ali Slovincem — tudi če se godi na Dunaju.

Italijanski poslanci po ceni. Istrski italijanski poslanci so že sklenili, da se udeleže deželnozborskih sej tudi v Pulju. Veliko grmenja, pa malo dežja.

Posl. Wolf prirasel je na srce tudi neodrešenem v Trstu in Gorici. Poslali so mu že par zaupnic, med drugimi tudi goriška mladina. No, sorodne duše se kmalu najdejo. A mi se ne bojimo ne italijanske hijene, ne nemškega volka.

Dr. Tavčar in duhovni. Na ljudskem shodu v Vipavi je dr. Tavčar govoril proti vmešavanju duhovnikov v politiko. Duhoven, tako nekako je trdil za duhovsko čast skrbeči (4000!) dr. Tavčar, ima v cerkvi toliko opravila, da se ne more vmešavati v druge stvari, da bi ne zanemarjal stanovskih dolžnosti. Le škoda, da se shoda ni mogel udeležiti velerodni ljubljanski župan g. Iv. Hribar, ki bi ga gotovo zavrnil. Češ da duhovniki imajo 23 ur česa na dan, kakor je trdil pred leti. Kako si pač ugovarjata oba Ivana. G. dr. Tavčarja pa vprašamo, kje bi bili primorski, stajerski in koroški Slovenci, ako bi duhovniki roke križem držali?

Zakaj? Predzadnji „Sl. List“ se popraša, zakaj ni dr. Šusteršič vrgel na vseslovenskem shodu na stol dr. Tavčarja in njegove nemško-liberalne politike, zakaj se ni vprašalo 2000 takrat zbranih Slovencev, kaj menijo o programu in zvezi dr. Tavčarja! — Mi se čudimo, da se „Sl. L.“ ne spomni, kako je zarohnel takrat neki slovenski list nad njim zaradi takega predloga. —

Tudi nam je žal, da ni obveljal predlog „Sl. L.“ — Resnično, škoda!

Požar vpepelil je v Korminu veliko hišo sester Perugini. Bile so zavarovane.

Vpliv letošnjega vina je vedno osodniši. Na vsak korak skoraj človek naleti na pijance — množijo se tepežke, poboji, umori in druge take stvari. — Potem hočemo, da nam Bog da dobro letino!

Iz Pervačine. V nedeljo 31. oktobra je bila v Pervačini veselica ženske podružnice sv. Cirila in Metoda. Vse je šlo dobro. Najboljši pa je bil slavnostni govor gospe tajnice Mozetič. Bil je kratak, jedrnat in slavnosti tako primeren, da se mora imenovati „klasičen“. Vredno bi bilo ga tiskati in po en istis v zlatom okvirju v vsako slovensko hišo na steno obesiti v spodbudo našemu ženstvu za našo slovensko narodnost.

Iz Šempetra. Šempeterska posojilnica ima doslej že nad 40.000 gld. a. v. prometa. Ali ne priča to dovolj, da je bila potrebna in koristna? Udov ima 132; pomagala pa je že 75 združnikom

Najvikša svota se je posodila v znesku 600 gld.; najvikša vloga pa je v znesku 1050 gld.

Par mladeničev smo že privabili v blagodejno hranilnično omrežje. Bog jim dodeli čednost stanovitnosti v varčevanju in pa še prav mnogo posnemačev. — Pri nas se je osnovala tudi zavarovalnica za živino v slučaju nezadolge bolezni, pa tudi nezakrivenih nesreč po požaru ali božji streli; dotični pravilnik se je primerno premenil.

Sploh se kaže v drugo in tretje razrednih veliko uneme in razuma za socialno organizacijo; le prvorazredniki (volilci namreč) se še zmerom eno malce kujejo. No, pa bo že šlo. —

Sv. misijon bodo obhajali od 23 do 31 t. m. v Ročinju. Priporoča se v molitev za dober uspeh. Vodili ga bodo č. oo. lazaristi iz Ljubljane.

Nesreča. V Tominu šle so 3 deklice z g. učiteljico na pokopališče. Dve od njih so se plezale po železnih vratih. Učiteljica poslala je tretjo 9-letno hčerko okrajnega tajnika Kausa a jih opominjati.

A glej! Steber se podere in zmane eni deklici 2 prsta, druga pa je padla tako nesrečno na tretjo, Kaus, da jo je hudo pobila. V Tominu bi menda tudi lahko kaj poskrbeli, da bi imeli dostojen vhod na pokopališče.

Na Tolminskem in Kobarijskem se je posebno turška ali sirk dobro obnesel. Sadja ni bilo sicer, zato tudi ni mošta in žganja. Potem takem upamo, da letos ne prinese naš list toliko novic o pobjah kakor lani.

V gorah praznujejo prih. nedeljo kot tisto po sv. Martinu zahvaljenico. Dan potem pa imajo veliki trg v Kobaridu. — Možnikar.

Na Predelu in na Klužah so za letos končali delati pri novih trdnjavah. Vreme jim ni mnogo kljubovalo. Zato so bili zaslužki precejšnji, ki se toliko preje porabijo, ker je bila (tam zgoraj) slaba letina. Pri cesti v Trento vstavijo delo za letos tekoči teden.

Novi most na Boki dodelajo še te dni. Žalibog bo le lesen in s karbolinjem prevlečen — in ne železen, kakor je nasvetoval lani naš list. Za kakšno desetletje že zdrži — potem pa zopet stroški.

V Podbrdo prične z 1. decembrom z Grahovega voziti poštni voz.

Zahvala. Z izrazom najhvalejše-ga priznanja potrjuje podpisani odber prejem ednajst goldinarjev kot milodar nabran v vikarijski cerkvi Sempolaj za pogorele v Ravnah.

Odbor razdelitve milodarov za pogorele v Ravnah.

Za Alojzjevišče so poslali: Č. gg. Alfonz Blažko 10 gl., Fr. Stepančič, kurat 20 gl. kot vahtič, Andrej Mesar kurat 2 gl. J. Primšar 5 gl. Val. Pipan vikar 5 gl. Bl. g. Fr. K. tretjerednica iz Bukovice 2 gl. z blagim namenom, da bi njen dar obudil mnogo dobrotnikov v domačem kraju. **V Biljani** je preč. g. župnik L. Kumar nabiral letos v prvi vino za naš zavod. Prečastiti gosp. Fr. Kodrič, vikar na Trnovem je nabral med trnovskim ljudstvom do 4 kvintale krompirja, 1 kezenek fižola in nekaj denarja. Bog povrn stotero vsem našim dobrotnikom in obudi mnogo posnemateljev!

„Šolski dom“ v Gorici. (V. izkaz od 14. oktobra do 3. novembra.) Kot ustanovniki so se oglasili: Gg. Lapanja Ivan, dež. poslanec in inženier na Tolminskem; Tabaj Andrej, katehet na c. kr. vadišnici v Gorici; Kos Simon, vikar v Opatjemselu na Krasu. — Vplačali so: Gg. „Renčan“ na Dunaju 2 gld.; Bratina Anton, vikar v Doberdolu 5 gld.; Neimenovan 1 gld.; Kumar Valentin, učitelj na c. kr. vadišnici 100 gld.; Sivec Franc, učitelj na c. kr. vadišnici 5 gld.; Kodelja Josip, župnik v Št. Martnem 10 gld.; „Pagat ultimo“ v Čepovanu 4 gld.; Hrast Janez, tajnik pri hran. v Ljubljani 2 gld.; Leban Anton, nadučitelj v Komnu 5 gld.; „Ščardula“ nabrala v gostilni pri Faganelu v Mirnem 1 gld. 35 kr.; Bašhin Fran nabral v Prvačini pri Pahorju 2 gld. 11 kr.; Grbec Alojzij iz Nabrežine 50 kr.; Bevk Blazij vikar v Zapotoku 1 gld.; Višji revizor Luzar na Dunaju 2 gld.; Križnič Alojzij v Kanalu nabral pri domači svatbi 7 gld. 25 kr.; Domicelj Ivan v Korminu nabral v družbi c. kr. fin. stražnikov in žel. vodnikov 3 gld. 50 kr.; Kranjec Franc, župnik v Šmarjah 5 gld.; Shejbal Josip, vikar na Ponikvah 4 gld.; Plesničar Anton v Podmelcu 2 gld.; „Jeronkov“ iz Černič 25 gld.; Po Prvaški veselici podružnice Sv. Cirila in Metoda nabrano pri Pahorju 8 gld. 50 kr. — Skupaj 196 gld. 21 kr.; — Po prejšnjih izkazih 4100 gld. 98 kr. — V gotovini torej do 3. novembra 4297 gld. 19 kr.

V IV. izkazu se je vrnila tiskarska pomota: čitaj Krsnik - Rott Leopoldina 10 gld. in ne 111 gld.

Bog poverni vsem darovalcem stotero! Rojaki, ne pozabite pri nobeni priliki našega prevažnega društva! Čegar je mladina, onega je prihodnost!

Društvo „Šolski dom“ v Gorici.

Trst-Istra.
Odlikovanje. Dež. višega sodišča svetnik g. Jožef Poliak v Trstu je povodom umirovljenja dobil naslov dvornega svetnika ter bil odlikovan vitežkim križcem Leopoldovega reda.

Nesreča. V Barkovljah je padla raz voz 22 letna mlekarica Ana Vičič ter je takoj obležala mrtva. Značilno je, da so že štirje bratje njeni umrli na cesti zaradi od kapi.

Požar je nastal v prodajalnici Petra Lančiča v Barkovljah. Skode je okoli 1500 gld.

Tatovi so vlomili v cerkev v Dragi pri Borštu. Odprli so velika vrata z drogovih ter odnesli škrinjico za milodare.

V Buzetu so pri občinskih volitvah Hrvatje zmagali v vseh treh razredih.

Slavnost odkritja nagrobnega spomenika Dragotinu Martelancu se je vršila sijajno in dostojno. Zjutraj so se opravile zadušnice in sv. maša, popoldne pa je bila prosta zabava, ki se je vršila v najlepšem redu. Slava zavédnim Barkovljanom!

V okolici tržaški bodo vršili varnostno službo zopet orožniki. Toda odslej bodo popolnoma neodvisni od magistrata in bodo odvisni le od delegata na namestništvu.

Mlin Economo v Trstu praznuje 25. letnico svojega obstranka. Delavci so nabavili srebrni layorov venec, da ga poklonijo gospodarju. To podjetje je jedno onih, ki še nikdar in skrivlo nijeden las svojim delavcem radi njihovega narodnega mišljenja. Čast takim pravičnim gospodarjem.

V tržaškem mestnem svetu je počila struna. 12 mestnih svetovalcev, ki se nezadovoljni, da je Nemeec Smrekar imenovan projektantom za vodovod, so podali svojo ostavko. Na čelu jim je „slavni“ Spadoni. Ko se razkadi jeza pa bodo zopet prijatelji!

Vladne morala. — V Berlinu je prepovedalo policija predstavo nesramne šaloigre, katero je zložil nek dunajski čifut. V krščanskem Dunaju pa se je ista predstavljala v Karlovem gledališču.

Slov. kat. akad. društvo „Danica“ priredi v četrtek dne 11. novembra t. l. svojo II. redno občno sejo v zimskem tečaju v lokalni Kastnerjeve restavracije: „zum Magistrat“ na Dunaju s sledečim vspešdom: 1) čitanje zapisnika zadnje seje, 2) poročilo odborovo, 3) raznoterosti. Začetek ob 1/8 uri zvečer. Gostje dobro došli.

Vzajemno podporno društvo proti požaru. V Črnem vrhu nad Idrijo so hoteli osnovati tako društvo. Jednake vzajemne zadruga obstoje na Koroskem. Sevéda na Kranjskem zavlaakujejo vso zadevo istotako kakor pri nas na Primorskem ustanavljanje kmečkih posojilnic. Prijatelj nam je pisal, da že par mesecev čakajo na pravila, katerih pa le ni iz deželne vladne hiše v Ljubljani prav tako, kakor znanih in *opetovano* naprošenih olajšav za Reifeisnove posojilnice le ni in ni — iz rumene hiše v Trstu. — Sevéda bi bila zavarovalnica proti požaru zasnovana le za hiše in premakljivo blago.

Mogoča je taka zadruga samo na krajih, kjer stojé hiše posamez in raztresene, manje pa v vaseh...

Morda bi se, kje na Goriškem izplačalo kaj takega ustanoviti? Najpametneje pa je, da ljudstvo podučimo in je ogrejemo za *deželno* zavarovalnico...; ki naj bi bila ločena po narodnosti...

Hrvatski delavci so ustanovili svojo tiskarno v Zagrebu. Njihovo glasilo „Hrvatski Radnik“ se krepko bori proti socialnim demokratom, politično pa pripada Frankovi stranki prava.

Slavnost „Südmärkisch-Sängerbunda“ je precej žalostno izpadla. Vendar pa je opomin Slovincem, da nemški zmaj na Kranjskem zopet dviga glavo. Napivali so nemški prihodnosti Ljubljane kar je že presmešno. Vladal je popolen mir. Slovinci vedo kaj je dostojnost.

Židovska tvrdka „Hirsch“ na Dunaju, katero so mogoče tudi Slovinci podpirali z naročili je „falirala“. Uspehi protizidovskog3 gibanja na Dunaju — kaj?

Dr. Tavčerjeva gonja po Vipavskem je tudi „Corrieru“ v zasmeh. — S slastjo podaja svojim čitateljem podatke in nesramne psovke iz njegovih shodov. Se ve, s tem trpi le narod!

Zopet napad na predsednika. Pret. petek streljal je nek vojak na predsednika brazilske ljudovlade Moraes-a. Ranil je samo spremljevalca, nečaka predsednikovega.

Vojni minister pa, kateri je hotel prijeti zločinca je bil smrtno zaboden in je kmalu — izdihnil.

Skladni koledar za leto 1898. Ravno kar je izišel *edini slovenski* skladni koledar za leto 1898. Dobiti je pri založniku Dragotin Hribarju v Celji in po vseh slovenskih knjigarnah komad po 60 kr., s pošto 10 kr. več. Če se jih naroči več skupaj, odpade poštnina. Skladni koledar je jako okusno izdelan in služi poleg praktične potrebe tudi za okrasek stene. Priporočamo ga vsem slovenskim pisarnam, zasebnikom in podjetnikom.

Poslanec baron Hackelberg od Sv. Pavla pri Bolski se je oni teden v državnem zboru postavil na glavo. V zbornici je bilo ravno važno glasovanje, kar nastane na hodniku zbornice grozen krohot. Poslanci derejo iz zbornice. Kaj se je neki pripetilo? Stari baron Hackelberg je nemškoliberalne poslance kratkočasil s tem, da se je na glavo postavil sredi med njimi. Tudi on hoče zaslužiti desetak ki ga vleče iz žepa davko plačevalcev.

Izseljevanje v Ameriko. Od 1. julija 1896 do 1. jul. 1897, kakor poroča oficijelna statistika „Zveznih držav“, je v „Zvezne države“ severo-ameriške prišlo 238 832 naseljencev, to je za 112.425 manj kakor v prejšnjem letu. Od 1. 1882 se jih ni tako naselilo. Vzrok temu, da pada število naseljencev, je večja strogost ameriškanskih oblasti nasproti izseljencem pri izkrcanju in splošna gospodarska kriza v „Zveznih državah“. Po posameznih evropskih državah se izseljenci razdelé sledeče: Iz Rusije leta 1895-6: 45.137, leta 1896-7 22.750; iz Nemčije 31.885, 22.533; iz Avstroogorske 65.103, 33.031; iz Anglešk. 19.492, 9974; iz Irske 40.262, 28.421; iz Švedije 21.177, 13.144; iz Italije 68.060, 54.431.

Poslano.*)

Z lažmi so delovali in z lažjo hočejo tudi — častno (?) umakniti se.

Gospodje pri „Soči“ se za časa svojega političnega barantanja v Gorici nes sami niso nič naučili in niso nič pozabili, ampak prelevajo vedno ene in iste razdražljive fraze in vedno enako podtikajo drugim tisto, kar sami zgreše, zavihanó misleč: *recimo drugim — da nam ne bodo očitali*. In mnogo naših dobrih Slovincem se ni prišlo do spoznanja te njih pretkanosti.

V zadnji „Soči“ trde, da je meni vodja tiskarne „neporečno“ dokazal laž — zato da ne zaslužim, da bi polemizovali z mano ter so končali z: Dosti.

To laž so podali čitateljem z namenom, da bi nekoliko častneje ostavili svojo nesrečno polemiko z mano, a zarili so se z njo le še globokeje v beato, kajti čitatelji naše polemike dobro vedo, da mi vodja tiskarne laži niti dokazoval ni nikjer, še manj pa mi jo kje dokazal. On je v svoji izjavi zadnjega „Prim. Lista“ samo neotesano tajil to, kar je bil pred v svojem poslanem v „Soči“ s tem priznal, da ni ugovarjal, da je rekel: „Naredimo kartel, saj Slovinci bodo zdaj morali pri nas kupovati“, ampak se je le opravičeval, da kraja in časa ni smatral umestnim za pogovor. To ublaževalno izjavo pa je bil g. Krmpotič zapečatil s častnimi besedami: To je moja prva in poslednja beseda v tem poslu.

Koliko velja Krmpotičeva „prva in

*) Za to „Poslano“ ne sprejme uredništvo nobene odgovornosti, razven kolikor je nalaga tiskovni zakon. — Upamo, da je konec

poslednja beseda“ kaže njegova izjava v zadnjem „Prim. Listu“.

Takega moža protislovne izjave naj bodo zdaj Slovincem po „Sočinem“ predpisu zadosten dokaz, da jaz lažem! Ako ima g. Krmpotič kaj vesti, naj jo zbudi, pa mu gotovo ona pove, da je res govoril prav tako, kakor sem jaz objavil. Jaz sem ga lojalno vprašal za tiskanje in cene, on pa mi je v svojem bojkotnem navdušenji odrezal, kakor zgoraj rečeno.

Kaj je g. Krmpotič ob svojem odgovoru mislil, tega ne more nihče vedeti, ker zvití ljudje vedno drugače mislijo, nego govorijo; tem manj pa on zdaj pove resnico, ko smo si v laseh. G. Krmpotič tudi pravi da je mislil tak kartel, ki bi koristil narodni stvari. Jaz pa mislim, da kdor je res naroden, skrbi da koristi narodu, ne pa da bi za narodno stvar narod izkoriščal. *Kartel je vedno in posesod le izkoriščevanje odjemalcev*, naj že g. Krmpotič, daja razumeti, kar hoče Sočimim vernikom.

Ako bi imel na razpolago list, hotel bi nekoliko osvetiti še gorostasno doslednost v nedoslednosti Sočinih gospodov, a tako omenim le, kar najsilneje zadeva mene. Od mnogih strani sem slišal, kako je g. Gabršček letos celo poletje grozil, koder je hodil, kako da hoče storiti konec moji konkurenci, se ve da, kakor je pisal „Soča“ — konec moji štacuni, zato, kakor je rekla, ker nečuvveno uničevalno konkuriram s slov. tvrdkama, Goriško tiskarno in edinim njenim slovenskim trgovcem s papirjem. G. Krmpotič faktotum [Goriške Tiskarne piše v svojem poslanem v „Soči“: „Ko bi Likar opustil svojo, Goriški Tiskarni čisto nič škodujočo konkurencio, katero vzdržuje le pri tiskovinah manjšega obsega“ itd.

Iz tega in premnogo enakega vidi se samo zljivo teja slovenskega narodnega gnjezda.

Sicer pa, ker pravijo gospodje Goriške Tiskarne, da nikakor ne morejo tiskati in tudi njih spreobrnjeni Slovinci ne prodajati po taki ceni, kakor prodajam jaz, zato jim svetujem, naj si „vzamejo nekoliko k srcu“ kar sti pred par meseci pisali „Edinost“ in „Soča“. „Edinost“ je rekla: Vsakega trgovca in obrtnika dolžnost je, da se za konkurencio vsposobi. Radi nesposobnosti niso Slovinci nikomur dolžni dražje plačevati. — „Soča“ pa je rekla: Največja nesreča za narod so nesposobni trgovci in obrtniki. Boljše je, da nesposoben trgovec ali obrtnik kar čez noč zgine. Narod s tem nič ne zgubi, ampak še pridobi.

V tem tiči zlobnost ustraševanja in pokorenja naših trgovcev, katero bom rad in lahko z dejstvi opisal in dokazal, ako bo treba.

V Gorici 8. novembra 1897.

G. Likar
trgovec.

Štev. 736 3—1

Ob.
Razglas
Naznanja se, da
JAVNA DRAŽBA
zastavil III. četrtrleta t. j. mesecev
julija, augusta in septembra 1896.
začne v
četrteh, dne 9. decembra 1897.
in se bo nadaljevala naslednje ponedeljke in četrteke.
Od ravnateljstva zastavnice
in z njo združene hranilnice.
V Gorici, dne 8. Novembra 1897.

Slovenska tvrdka ustanovljena l. 1876.
J. Pipan & C. v Trstu
Via Valdirivo št. 18
ima veliko zalogo in prodaja le na debelo
kavo, riž, južno sadje, olje vseh vrst za jedilo,
za stroje, ribjo mast za strojarje itd.
Priporoča se trgovcem v Gorici in na
deželi za obilne naročbe.